Орган Руського Народного Союза в Америці

Свобода

В злучености сила!

SWOBODA

Рік XVIII. Ню Йорк, Четвер, 10-го Лютого 1910. Число 6 — Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, February 10. 1910. No. 6

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет Р. Н. С. за місяць Січень 1910

Від.	71.	Цвайк Авґустин, ум. 9,12 '09.	$1000.00
,,	253.	Петришин Іван, ум. 9,12 '09.	1000.00
,,	104.	Скирпан Гнат, ум. 19,12 '09.	900.00
,,	85.	Романюк Михаїл, ум. 7,1 '10.	900.00
,,	14.	Конча Яцко, ум. 7,1 '10.	1000.00
,,	1.	Ґибович Станісла, ум. 11,1 '10.	1000.00
,,	1.	Голубович Йосиф, ум. 12,1 '10.	1000.00
,,	4.	Ксенич Михайло, ум. 20,1 '10.	500.00
,,	62.	Малютич Кость, ум. 23,1 '10.	1000.00
,,	229.	Косцьо А. (ст.) ж. Мих. ум. 28,4 '07.	400.00
,,	1.	Щтельмах Мих. м. Анни ум. 3,12 '09.	400.00
,,	102.	Юрч Марія ж. Михайла ум. 26,12 '09	400.00
,,	2.	Слива Ева ж. Дмитрія ум. 19,1 '10	400.00
,,	123.	Лїсевич Марія ж. Гната, ум. 3,1 '10	400.00
,,	229.	Федюк Ілько, утрата руки.	200.00
,,	95.	Карпач Йосиф, нев. слабість.	100.00
		Виплачено запомоги на суму	$10.600.00
		Платня головних урядників за Січень	190.00
		Адмінїстрація Союза за Січень	146.08
		За Календарі на рік 1910	1.782.07
		За нові статути і друки	464.25
		Оплата розсилки Календарів Братствам	229.80
		Весь розхід виносить	$13,413.10

Розмет платить 11,330 членів на цїле посмертне (кождий по 1.11 цнт.) і 1609 членів на пів посмертного (кождий по 56 цнт.)

Крім того кождий член платить за орґан ,,Р. Н. Союза‘‘ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центї, на Фонд Відних по 1 центї.

Член на цїле посмертне платить 1.25 цнт. а на половину посмертного 78 центів.

А. Шаршонь, гол. касієр. С. Ядловский, гол. секр

Дм. Капітула, гол. предсід.

Чи не сьміх?

І отсе попросту сьміяти-б ся треба, сьміяти до розпуку, коли-б попри се ся справа не була рівночасно така трагічна, така страшна — свою бездонною глупотою. Бо чи не сьміх, чи не встид людям сказати: цїлий сьвіт, навіть здає ся і Ботокуди, як що тільки вони стрінули ся з цивілїзацією, числять час після календаря принятого загально, після календаря всесьвітного — лиш між нами і то в найбільше просьвіченій країні, в Америці, находять ся ще люди о так бездонній глупоті, що побачивши в календари виданім Р. Н. Союзом наші сьвята означені датою після якої всі числять, роблять з того квестію. На чолї того ,,руху‘‘, що приносить стільки ,,чести‘‘ нашій кацапській суспільности стоїть редакція ,,Правди‘‘. А позаяк каже приповідка, що ,,дурнів не сіють, але вони самі родять ся‘‘ — тому і не дивниця, що найдуть ся ще людці, які йдуть за сьвітлом сего кацапського каганця наповненого у щерть — просьвітним дьохтем.

Люди добрі! Передовсім знайте, що у сьвіті зовсім нема ніякого ані польського, ані руського, ані московського календаря. Є лишень два календарі: григорянський, після якого числять у сі люди і юліянський, який уживає ся тільки в греко-католицькій і православній церкві. І то тільки в церкві — бо навіть у самій матюшці Рассї в публичнім житю ніхто його не уживає.

Чому? Бо календар юліянський, або як його невіжі називають ,,руський‘‘ є фальшивий, злий, показує день тоді, коли він вже давно минув. Сей календар поручив уложити 46-го року перед Христом римський цїсар Кай Юлій Цезар египетському астрономови, Созіґенови. Рік після сього календаря виносить 365 днів і 6 годин. Щоб однак ся четвертина дня не милила, тому її опускано а за се кождого четвертого року зараховувано один день більше (чотири рази по 6 годин робить 24 годин або один день), так що після Юліянського календаря кождий четвертий рік виносить 366 днів і зве ся переступним роком. Рим і римська держава в тодїшні часи вели перед в цивілїзації цїлого сьвіта, тому і не дивниця, що сей календар скоро приняв увесь знаний сьвіт.

Але наука поступає вічно в перед. Се що люди перед рождеством Христовим в науцї уважали річаю певною і ясною як сонце, се після наукових дослїдів за яких кількасот лїт показало ся неточним, непевним. Цїсар Кай Юлій Цезар за підставу до численя одного року взяв час обігу землї довкола сонця, який то час після тодїшнього численя виносив 365 днів і 6 годин. Тимчасом з лїтами, з поступом наук і в наслїдок видосконаленя астрономічних приладів показало ся, що сей час обчисленя обігу землї довкола сонця є неточний. Іменно показало ся, що в дійсности рік сонїшний виносить 365 днів 5 годин 48 мінут і 46 секунд. Була отже ріжниця поміж дійсним, сонїшним отже правдивим роком, а роком установленим Юлїєм Цезаром о 11 мінут і 14 секунд; се значить, що коли сонїшний рік вже скінчив ся, то рік юліянський тревав ще сих 11 мінут і 14 секунд, отже о сей протяг часу він спізнював ся. Правда, спізненє о не цїлих 12 мінут се невеликий час, а однак за кількасот лїт він зробив вже поважну рубрику. І так вже за часів папи Григорія XIII-го, в 1582 році се спізненє виносило цїлих 11 днів, то значить, що коли тодї календар показував приміром 1 марта, то в дійсности, після сонця було вже 12-го марта. І сей папа, що був одним з найсьвітлїйших людий свого віку, побачив і признав сей блуд календарський і порішив його направити. Він приказав, щоб в 1582 році пропустити сих 11 днів ріжниці і зараз по дни 4-го жовтня числити 15-го жовтня. Щоби опісля роки опять не нарастали, не ставали довші від року дійсного, сонїшного, то він установив що не лиш так само як після юліянського календаря, кождий четвертий рік має бути переступним, але також ще й в кождій четвертій сотцї лїт має бути сотний рік звичайним. Проте викинув він на 400 лїт 3 днї, а то значить на один рік 10 мінут і 47 секунд. О стільки рік після календаря григорянського став коротшим від юліянського і має 365 днів, 5 годин, 49 мінут і 12 секунд. Однак все ще той рік є довший від дійсного, сонїшного року о 26 секунд, однак се вже така мала ріжниця, що з ньої доперва аж за 3.300 лїт зробить ся один день. І так став папа Григорій XIII-ий основателем календаря, який є майже зовсім згідний з дійсностію і тому приняв його весь цивілїзований сьвіт та всї цивілїзовані люди рахують після нього.

Наші кацапи — річ зовсїм природна — з цивілїзацією мають стільки спільного, що медвідь зі зьвіздами, і тому не дивниця, що вони хватили ся руками і ногами старого, фальшивого календаря, хотяй вже майже 500 лїт як весь сьвіт його закинув, хотяй навіть і у Росії його не уживають в щоденнім житю. Але се нічо їм не вадить, що стали позорищем і посьміховиском цїлого сьвіта; — вони, неначе сей пянюга плота вчепили ся того, що вже тому пятьсот лїт узнали люди блудним, доказуючи в сей спосіб наглядно, що навіть 500 лїтна цивілїзація ще не має сили проникнути у мозок твердолобів.

Тай плетуть дурницї ,,про пониженіе віри (!?)‘‘, про посьміховиско ,,зъ русского календара‘‘, про ,,выкиненіе русского Рѣздва‘‘ і т. п.

Що ніхто не ,,викидав Різдво‘‘ анї не думає понижати свою віру, стане хиба всякому розумному ясно по зрозумінию ріжниці поміж календарем юліянським і григорянським. А позаяк ми не хочемо тримати ся блудів, не хочемо бути посьміховиском цивілїзованого сьвіта, але власне противно як народ живучий, повний сил до житя, повні надій в будучність хочемо йти разом з цивілїзацією, тому то і ми числимо час і складаємо свої календарі так, як се робить ся в цїлім цивілїзованім сьвіті.

Що се не подобає ся москвофілам, сим моральним трупам, се нас стільки інтересує, що дзявуленє собаки. Здоровий наш народній орґанізм вигоїв неодну рану на своїм тїлї, вигоїть і сего струпа. А тодї дебати над такими річами, як питанє чи тримати ся істини, чи сьвідомо придержувати ся фальшу і блуду упадуть самі від себе.

Хто спробує.

Метрополія Америки, місто Ню Йорк з'ужитковує 72.000 пачок яєць за один тиждень в яких містить ся 27.000.000 яєць. На се припадає 15.000 пачок зовсїм сьвіжих яєць, що йдуть виключно до першоклясних готелів і реставрацій, та до кількох великих склепів. Решта, то є 57.000 пачок приходять ,,сьвіжо‘‘... з ледівень і продаєть ся по цїнї 60 цнт. за тузин, як ,,ґарантовано сьвіжі‘‘. Сї послїдні яйця зі складів по дорозї замінюють ся в ряди-годи якимсь чудом в ,,яйця цїлком сьвіжі‘‘ і продають ся по 28, 30, 40 а і 60 цнт. за тузин відповідно до того, які круги консументів їх купують. Хто сї зі складів яйця по дорозї так зисковно ,,відсьвіжує‘‘ і яким се чудом діє ся, се є вповнї великою тайною.

Однак не се є тим головним товчком, що заставляє нас забрати в сїй справі голос. Найважнійшою іменно є ся обставина, що колиб не було сих ледівень, що переховують яйця, то населенє великих міст, в повисшім примірі населенє Ню Йорку, розбивало-б ся за сими 15.000 пачками яєць, що походять впрост від курей, а наслїдок того бувби такий, що тузин сих дійсно сьвіжих яєць коштувавби 1.00 або і 1.50. І з яйцями повторилаб ся та сама історія що з трускавками (strawberry): у свій сезон вони були-б доступні всякому, але в зимі їсти їх мігби собі позволити хиба лишень один мілїонер.

А тепер ще одно. Як виказує статистика, місто Ню Йорк консумує річно яєць вартости поверх 50 мілїонів долярів. Майже всї вони приходять з полудня. Люди, що мешкають близенько великих міст, які отже малиб найлїпшу нагоду свої продукти продавати без уживаня леду, соли або вапна та брати за них найлїпші цїни, зовсїм лишили се поле відлогом. А прецїнь годівлю курей можна вести найдешевійшим способом та на дуже маленькій просторони. Земля, на якій нічо не родить ся, на якій вдають ся хиба лишень самі бодяки і кропива, дасть для курей все ще достаточно поживи, та спричинить їх продуктивність. Такої землї, скель та неужитків в проміри кількасот миль від Ню Йорку лежить даром тисячі акрів, а мимо того в місті Ню Йорку живе богато таких родин, що не суть в силї купити собі хоть одно яйце. А однак вони легко моглиб зробити гарне та независиме житє, колиб тільки схотїли кинути великомійську тижбу. Річ природна, що на таких малесеньких фармах з курми не мож стати мілїонером, але все таки сї зле відживлювані, здушені по холодних і темних норах бідаки, найшлиб легке і здорове занятє, независиме існованє, охоронилиб ся перед заразками всїляких недуг та і моглиб жити більше подібно до людий.

Кидаємо сю гадку між наших людий і коли хоть один з неї скористає та переведе її в житє, то задача сих стрічок буде осягнена. Ми певні, що коли-б лиш початок, то усе дальше піде вже легонько. Бо крім крівавої а притім і нужденної нейди по всїляких шапах є ще иньші, легенькі і добрі способи до житя.

АНТІН ЦУРКОВСЬКИЙ.

СТРІЧА З КОМЕТОЮ.

Свобідна перерібка твору Каміля Флямаріона „Конець сьвіта“.

II.

Комета.

Випари, що виходять з хвостів комет можуть дістати ся в воздух планет, тут згусніти і переміняти ся в воду, соли, сїрку, намул, глину і каміне або ввійти в злуку з иньшими земськими матеріями

Нютон, Елементи III. 671

Незвичайний гість на небі поволи вихилив ся з розтворів вселенної. Звіздяну мраковину з початку оглядали лиш астрономи через сильні телєскопи. Але сейчас по оголошеню появи комети і образована суспільність також почала своїми дальновидами глядїти за нею. Кождий дім нової конструкції мав на даху плятформу, яка кромі сего служила як порт для воздушних кораблїв. Велике число сих плятформ було приукрашене рухомими копулами. Годі було найти якусь заможнїйшу родину, яка не малаб свого телєскопу, а уряджене дому нїколи не мож було назвати достаточним, коли в нїм не було хочби маленької наукової бібліотеки. В двайцятьцятім віцї мешканцї землї почали вже думати.

І мож було сказати, що комета з першим днем свого відкритя стала кождому звісна, кождому доступна. Бо навіть і робітники, яких години спочинку завсїгди суть почислені, то і сї могли її оглядати через уставлені на площах великанські телєскопи. Спеціяльно на селї богато робітників мало завсїгди при собі сильний дальновид, та щоби не відступити від правди, то мусимо признати, що в Франції перший, що побачив комету (має розуміти ся винявши заводових астрономів) не був нїякий учений, але найскромнїйший кравецький ученик. Він більшу частину ночий проводив під голим небом та і йому поталанило купити за тяжко заощаджений гріш знаменитий малий дальновид, при помочи якого він безвпинно студіював чуда небес. А треба зазначити, що до 24-го столїтя жили майже всі мешканцї землї не знаючи, де вони суть, що більше, не хотячи навіть найти відповіди на се питанє, неначе сї слїпцї, яких інтересує виключно тільки їх живіт; доперва від якої сотки лїт людськість почала приглядати ся вселенній, почала думати.

Комета стала видною. В одному темну ніч винайшло її кількох обдарених бистрійшим зором недалеко зенїту, на рубцю молочної дороги, неначе ясний, легенький облачок, який на відворотній від сонця сторонї показував малесенький слїд хвоста.

Але таємна звізда скоро росла в величину. Уже слїдуючого дня половина шукаючих находила її на небі, а ще один день, то хиба вже тільки слїпий не міг був її доглянути.

З дня на день росла її величина. Інструментами мож було розрізнити різко відзначаюче ся її ядро від якого неначе великанський вахляр розходило ся кілька хвостів. Коли однак підчас першої квадри місяця та навіть і підчас повні величина комети лишила ся та сама, перестала рости, та навіть її блеск почав малїти, тодї людскість опанувало дивне зворушенє. Всї загально надіяли ся, що вона скоро рости-ме а тут наступило щось противного. І тому почато думати, що закрав ся якийсь блуд в обчисленю. Наступила неначе тишина по бурі. По повнї місяця раптово опав барометер. Розшалїла страшна хуртовина, яка почавши ся десь на атлянтійськім океанї перейшла цїлу північ аж до бритійських островів. Майже цїлих дванайцять днів небо було закрите важкими чорними хмарами. По сїм сонце опять роздерло важку заслону хмар, крізь яку заяснів ясний блакит небес. Усе з напруженєм ждало вечора, тим більше, що телєґрами з високих гір день в день доносили про безвпинне наближуванє ся комети. Однак — диво! Коли з настанєм ночи очи усїх звернули ся на небо — комети більше там не було. Місто того пів неба горіло дивним зеленкуватим сяйвом, наче полярна зоря, розщиблена на сїм великих лучів, виходячих десь з-за обрія.

Нїхто не сумнївав ся, що се фатастичне полярне сьвітло не було нїчим иньшим, як лиш кометою. Правда, явище ріжнило ся богато від тих форм, які ми привикли бачити в кометї. Але сї ґазові творива небес суть так непостоянні, такі дивні і химерні, що у них всяке можливе. Та і вид сих сїмох хвостів комети не був першиною для людий. Річники астрономії згадують про появу комети в 1744-ім роцї, яка мала 6 величавих хвостів. Рівно-ж і комета з 1861-го року розвинула хвіст наче вахляр, та навіть на дни 30 червня 1861 р. земля пройшла крізь сей хвіст.

Тимчасом бесїди на тему комети не змовкали. Безвпинне її наближуванє ся до землї не улягало вже сумнївови; ходило тільки о поданє скорости, з якою вона летїла на землю.

Комета була в такім самім віддаленю від землї, як і планета Марс, то є на 76 міліонів кільометрів. Обчислено, що вона летить зі страшною скоростю 2040 кілм. на мінуту, або 122.400 кілм. на годину. Позаяк її віддаленє виносило всего 76 міліонів кільометрів, то значило, що сю віддаль вона перелетить протягом 621 годин або 26 днїв. Але комета чим близше находить ся сонця, тим її скорість збільшає ся, так, що вона в такій віддалї від сонця, в якій находить ся наша земля летить уже зі скоростю 41.600 метрів на секунду. Увзгляднюючи се приспішенє виходило, що стріча обох небесних тїл мусить наступити вже по 558 годинах, або 23 днях і 6 годинах. Після того катастрофа мусїла лучити ся десь коло півночи, в пятницю дня 13-го липня.

В хвилину, про яку власне говоримо, було доперва понедїлок, 9-го липня. Від пятьох днїв нї одна хмарка не появила ся на небі, яке що ночи горіло дивними огнями. Голова комети була засіяна ясними точками, які могли бути сталими тїлами о проміри кількох кільометрів і які перші мусїлиб спасти на землю.

Підчас днїв загального застою, про які отсе оповідаємо, в людських умах наступив рід якоїсь, поверховної принайменче, рівноваги. Астрономи впевняли, що земля уже кілька разів стрічала ся з кометами та завсїгди ся стріча кінчила ся тільки невинним дощем метеорів (падучих зір). На се відповідали другі, що теперішна комета зовсїм не подабає на рій метеорів, але є ґазовою кулею, яка у серединї має стале ядро. Се пригадало поміченя, які роблено над кометою з 1811-го року.

Комета з 1811-го року дійсно усправедливляла всї обави. Пригадаймо собі лишень її розміри. Довжина її виносила 180 міліонів кільометрів а її хвіст при самім кінци був на 24 міліонів кільом. широкий; голова мала 1,800.000 кільом. в проміри, то значить, що в нїй моглоб було помістити ся 140 таких куль як наша земля. Але найважнїйше було се, що тота голова з ґазів і розжарених пар мала у своїм нутрі стале, тверде, сьвітяче ядро, якого промір виносив 200.000 кільометрів. І колиб тодї ся комета була впала у сонце, то в наслїдок з'удареня ся булоб сонце так розпалило ся, що його проміні в одну мить булиб спалило усе орґанїчне житє на земли.

Коли-б була ся комета стрінула ся тодї з планетою Юпітер, попри яку вона проходила, в одну мить булаб замінила її на ґазову масу. І тодї наша земля булаб осьвічена відразу двома сонцями, позаяк планета Юпітер булаб стала для нас малим, нічним сонцем, далеко яснїйшим від місяця, о власнім, рубіновім або багрянім сьвітлї. А наша земля не була-б знала нїколи ночий.

Дискусії тревали безвпинно, а у них найголовнїйшу ролю відгравала ся обставина, що теперішна комета мала дійсно тверде стале ядро. І страх, ледви приспаний оживав опять з елементарною силою. На устах всїх, у думках всїх не було нїчо більше, як тільки комета.

І серед того настрою оголошено остаточний вислїд доходжень учених, що комета в хвилинї збитя ся з землею буде 65 разів більша від землї, то є її промір буде виносити 828.000 кільометрів.

Кілька слів вияснень про Мексико.

Допись „п. Гриця“ в 2-ім числї „Свободи“ з'обовязує мене до поданя пару слів пояснень.

Не хочу доливати оливи до огню, та справу кольонїзації Мексика лишаю в руках комітету, який буде вибраний загалом Українцїв. Зазначую попереду, що покликуванє ся „п. Гриця“ на сензаційну допись поміщену в місячнику „American Magazin“ значить стілько, що цитованє фактів з „Тисяч і Одної Ночи“. (Шановний Атор дарує — але про річеву стійність статий поміщуваних в „Am. Mag.“ ми позволимо собі мати трохи відмінне понятє. — Пр. Ред.)

Піони не невільники, суть то прості, неграмотні робітники. Невільництво в республицї Мексиканській є строго заборонене.

Землю під кольонїзацію оголошує канцелярія п. G. Travino, на котру мекс. уряд достарчив грошей, подібно, як і на ірриґацію землї, котра то земля і зістає під урядовою опікою. Кольонїсти що отримали землю властиво сплачують лишень тільки кошти ірриґації.

Земля єсть поділена на 3 відділи: „А“, „В“, „С“, після котрих провадить ся робота кольонїзаційна і постепенно ірриґаційна так, що відділ „А“ був укінчений передількома роками та був через той час під управою і посїдає около 30 тисяч акрів; відділи „В“, „С“ будуть віддані під кольонїзацію в короткім часї, коли загальне число ірриґованої землї буде виносити около 100 тисяч акрів.

Мапка Мексика була зроблена після найновійших розмірів, за точність її ручу, як технїк, а що блуд зайшов в написи „Unitet“ вмісто „United“ то се помилка не моя, але друкарська.

Що корову можна купити за $15—$20 а пару мулів за 50 дол. се єсть фактом і я в тім нїчо дивного анї сьмішного не виджу.

Скількість кукурузи з акра не залежить від працї вложеної, але залежить від здібностей робітника в управленю сего продукту. (—!? — Ред.)

Цїна за бушель по 50 цт. була плачена тому 10 лїт назад; купуючий мусів осібно платити за довіз до желїзницї. Після рапорту цїна кукурузи в Мексику в остатних 3 роках, не виносила таньше, як 75 цт, від бушля.

Щоб засіяти 247 акрів кукурудзи в протягу одного місяця 4. мулами на приготовленій землї, се кождий фармер, посїдаючий відповідні знаряди господарські, зробити повиннен. (?—Ред.)

Коли в Америцї дістанемо акер землї по $4.00, то в Мексику таку землю мож купити по 50 цт.; питанє тільки чи ся земля надаєсь під управу, та чи дохід з тоїж землї оплатить вложену в ню працю. Не цїна робить ріжницю в землї, але її якість та положенє.

Що за 247 акрів землї треба сплатити за воду $10,000, (з процентами 12,-778.75 — Пр. Ред.) а за 4,454 около 30,000, то значить, що лишень 247 акрів можуть бути наводнені, а сих 4,207 акрів лиш граничать з землею наводненою і суть відповідні на пасовиско; вони тому спродають ся по $4.00.

Се цїна невелика, коли її порівнати з цїною за ірриґовані гомстеди в Сполучених Державах пр. в Wyoming; знаний нам прецїнь Shoshone, Irr. Project, де Сп. Дер. жадають крім паперів приналежности, також по $45 і $46 за воду від кождого акра, та по $1, додатково що року за отриманє каналів в добрім станї, де земля мусить бути в перед чищена кольонїстом, котрий по заплаченю 1 десятої части грошей за воду за забраний гомстед з гори, мусить посїдати ще около $1000 готівки, потрібної на заложенє господарства — (Shoshone Bulletin No. 2.)

Один акер ірриґованої землї приносить около 1½ тони люцерни в цїнї по 25.00 за тону десять, жнив на рік дає 15 тон, що робить $375 амер. або 750 мексиканських долярів. Mc-(Caughan's Manuel of the Mexican Highlands).

А що п. Гернандес не сіяв люцерни а лиш кукурузу, то тому, що кукуруза вимагає меньше працї та капіталу, потрібного тому, хто заміряє посьвятитись управі люцерни; відпадає будованє шін, справлюванє потрібних машин та наймленє робітників.

Що тичить ся тих людий, що побирають 2 пятих частин чистого зиску за випас худоби, се нїчо підозрілого. Припустім, що один чоловік дістане 500 овець на випас, з котрих з вовни як рівнож з молодих мас, числїм пересїчно, около $4. від штуки (по сплаченю всїх видатків) зиску; се дає $2,000, з котрих $1,200 йде до Товариства а $800 для того, що займав ся дїлом.

В кождім разї делеґати повинні бути вибрані як найскорше, щоб цїлу справу як слїд провірили, кольонїзацію Мексика взяти в свої руки, щоб шанов. дописуватель та йому подібні знали, з ким мають до дїла. —

На закиди починені многими тиждневниками в справі кольонїзації Мексика відповідати не гадаю; на се в мене часу нема; єсьм певний, що в короткім часї довідаємось по чиїй сторонї правда.

Я здаю ся на осуд людий компетентних і жду терпеливо. А. Вала.

ПРОЦЕС

православного ігум. Арсенія

проти менаджера „Свободи" Кон. Кирчова і її редактора Ант. Цурковського.

(Дальше).

П. Сніткін: Скілько разів в протязі шістьох місяців, як ви там служили, він там приходив? Відп.: Він приходив раз на тиждень.

Пит.: Ну, Маріє, після тижневого побуту у вашої сестри в Сімпсон, хто забрав вас до монастиря? Відп. Сьвященик з Сімпсон.

Пит.: Чи се був той самий сьвященик, якого ви стрінули на зелізници? Відп.: Так, той самий.

Пит.: Чи можете нам сказати, в котрім місяци або в котрім році взяв вас сьвященик від вашої сестри до монастиря? Ні, я сего не тямлю.

Пит.: Маріє, чи ваш муж називав ся АндрейПреташ?

П. Ґарван: Вона не казала, її муж.

Відп.: Так, Андрей Преташ.

Пит.: А коли і де ви брали слюб з ним?

П. Ґарван: Вона не казала, що се був її муж.

Відп.: Ми не були звінчані.

Пит.: О, так оно є? Чи се значить, що ви хочете заявити Судови і лаві присяглих, що сьвященик похрестив вашу дитину, яка народила ся з неправого ложа? Відп.: Так, вона не походила від правих родичів, но о. Арсеній не хрестив її. Се був инший сьвященик, він тут є.

Пит.: Чи ви подали сьвященикови, що хрестив дитину, назвиско своєї дитини?

П. Ґарван: Як вона знає, що значить назвиско?

Судія: О, вона зізнала, що дитину охрещено Андрей.

П. Сніткін: Андрей Преташ, вона сказала. Тепер же я маю право, заки предложу сї документи на доказ, питати ся її, чи вона подала назвиско проповідникови чи сьвященикови, який хрестив дитину.

Судія: Добре, но ставте питанє в зрозумілій формі.

П. Сніткін: Ну, то я прошу Сьвітлого Суду виручити мене в тім.

Судія: Ні, ви ставте питаня. Ви чейже не твердите, щоби байструка не можна було хрестити, чи так?

П. Сніткін: Я ніколи так не думав.

Судія: Гріхи родичів не переходять на дитину.

П. Сніткін: То поки-що я цофну се питанє.

П. Сніткін: Тепер питаюсь вас, чи могли-б ви сказати судови і лаві присяглих, коли народила ся ваша дитина?

Судія: Вичеркніть все те що до говореня Судови і лаві присяглих; кладіть питанє поєдинчо. Відп.: 4. червня.

Судія: Чи дитина народилась 4. червня? Відп.: Так 4. червня.

Пит.: Чи ви певно се знаєте? Відп.: (по анґлійськи): Так, 4. червня.

П. Сніткін: (до урядового товмача).

Пит.: А котрий лікар був при вас, як народилась дитина?

Судія: Коли взагалі був який.

Відп.: Др. Мартін.

Пит.: Др. Мартін? Відп.: Так.

Пит.: З Мейфільд, Пенсильванія? Відп.: Так.

Пит.: Ну, а чи се не правда, пані, що ваша дитина народила ся 3. червня, 1907 р.? Відп.: Ні.

Пит.: А як народила ся ваша дитина, то яке занятє вашого мужа подали ви лікареви? Відп.: Я нічого йому не говорила.

Судія: Чи лікар говорив по російськи? Чи доктор бесідував з вами по російськи? Відп.: (по анґлійськи): Ні, по анґлійськи.

П. Сніткін (до урядового товмача): Чи ви казали лікареви, що батько був студентом, так чи ні? Відп.: Ні, я так не казала.

Пит.: Ви що й но сказали, що дитину охрещено Андрей Преташ. Тепер я питаюсь вас, чи се не правда, що дитину названо і охрещено Андрей Криніцький, так чи ні?

Судія: Ну, дайте їй відповісти.

Відп.: Я дала їй імя Андрей Преташ.

Пит.: А коли ся дитина умерла? Відп.: Я не тямлю, в котрім місяци вона померла.

Пит.: Кілько років мала ваша дитина як умерла? Відп.: Я не тямлю докладно. Мені здаєть ся, що вона мала шістнайцять місяців; можливо, що й бракував один тиждень до шіснайцять місяців.

Пит.: Отже дитина народила ся, як кажете, 4. червня 1907 р.?

Судія: Вона вже се сказала. Йдіть дальше.

П. Ґарван: І по-що то се повтаряти?

П. Сніткін: Мені вільно широко допитувати.

П. Ґарван: Але не вільно вам широко і довго.

П. Сніткін: Ні, я йду просто до цїли.

Пит.: А можете сказати, чи дитина вмерла чи не вмерла 30. серпня, 1908 р.?

Судія: Вона сказала, около шістнайцять місяців.

Відп.: Не можу сего сказати, бо не знаю.

П. Сніткін: Се значить чотирнайцять місяців.

П. Ґарван: Се є пятнайцять місяців без чотирох днів.

П. Сніткін: Сьвітлий Суде, я не можу розбирати справи в сей спосіб.

Судія: Ви мусите памятати, що ся розправа коштує державу денно около 500 долярів і ми не можем позволити на те, щоби марнувати час. Ви мусите обмежатись до головних питань і я не позволю вам повтаряти те саме тягом, особливо, коли маємо сьвідка сего рода.

П. Сніткін: Се й як раз трудність. Коли-б ми мали сьвідка, що говорив би по анґлійськи, то я не потребував-би так робити.

Судія: Ну, то йдіть дальше.

Пит.: А під яким іменем ви поховали свою дитину? Відп.: Андрей.

Пит.: Як Андрей? Відп.: Я не дала якогось другого імени; я їм сказала лишень Андрей.

Пит.: Чи ви не дали імени Андрей Криніцкий? Відп.: Ні, лише Андрей.

Пит.: Но ви знали, що імя вашого мужа було Преташ, а про те і ви сказали...

Судія: Не допускаю сего питаня. Вона ніколи не говорила про мужа.

Пит.: Але ви знали, що батьком дитини був Андрей Преташ, чи не так? Відп.: Вона походила від него, но ми не брали слюбу.

Пит.: Я розумію. Знаючи, що він був батьком вашої дитини, то вам незалежало на тім, щоби дати дитині назвиско чоловіка, від котрого ви дитину породили?

П. Ґарван: Ну...

Судія: Я піддержу спротив, скоро він буде зголошений.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику. Протесту ще не зголошено.

П. Ґарван: Ну, то я протестую.

Судія: Спротив піддержаний. Се зовсїм не належить до річи.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику. Сьвітлий Суде, се цїлком належить до річи.

Судія: Ні, ми тут розходимо ся; ваш відклик принятий.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику. Тепер я предкладаю отсї документи на доказ. Я показую їх п. Ґарванови. Вони справджені у властивий спосіб, як вимагає сего кодекс.

П. Ґарван: Що до посьвідки уродин, то я не думаю, аби вона була так дуже річева, но я хочу і годжусь, щоби її допустити. А що тикаєть ся посьвідки смерти, то я рішучо протестую проти неї, бо вона безусловно невідповідна, нерічева, невмісна і недостаточно тут доказана тай не може ніяк відноситись до сих двох сторін. Вона не може їх звязати жадним способом. Сю посьвідку видано після дня мнимого очерпеня. Се мниме очерпенє напечатано 25 червня 1908 р.

П. Сніткін: Сьвітлий Суде, перепрашаю, що перебю. Ви завважите, що посьвідка уродин випереджує оголошенє мнимого очерпеня.

П. Ґарван: Я годжусь, щоб посьвідку уродин допустити.

П. Сніткін: Лише одну хвильку. Після кодексу ми поступаємо при сїй розправі так, як будем поступати коли вона піде перед лаву присяглих...

Судія: Ви не потребуєте над тим дебатувати. Посьвідка уродин допущена. А як що-до посьвідки Смерти?

П. Сніткін: При доходженю, чи сьвідок є віродостойний, особливо коли документи справджені у властивий спосіб, як домагаєть ся наш кодекс, я звертаю увагу Сьвітлого Суду, що тут нема законної причини, длячого малоб недопуститись се зізнанє, коли я зможу доказати, що вона перекрутила своє зізнанє під зглядом річевим, именно в тім, що дала назвиско дитині...

Судія: Так, се ще нічого не говорить про жерело. Посьвідки вказують лиш, що дитину охрещено сим іменем, а похоронено її під іменем таким і я допущу їх виключно для показаня сего факту. Посьвідки не говорять, що вона дала імя або що вона знає де-що про те — лише, що дитину охрещено сим іменем, а похоронено під іменем таким.

П. Сніткін: Добре, но се є спірна квестія.

Судія: Ну, я допущу сю посьвідку лише для доказу, що дитину охрещено оневним іменем, а другу посьвідку, що дитина такого імени вмерла і її похоронено.

П. Сніткін: Так.

П. Ґарван: Але жадним способом доказу факту, ані твердженя, що містять ся в них.

Судія: Зовсїм ні.

П. Сніткін: Се є спірна квестія.

Судія: Се належить до лави судїв присяглих.

П. Сніткін: Так, і присяглі є судіями закона і фактів.

(Посьвідки зазначено яко залучник В) для оборони).

П. Сніткін читає судіям присяглим залучник В) для оборони.

П. Ґарван: Прошу о одну хвильку, я хотівби зробити одну замітку. Я завважав, п. Сніткін, що в посьвідці уродин, сей доктор Мартін стверджує, що дитина народила ся 3 червня 1907 р., а мниме очерпенє наступило 25 червня 1908 р.

П. Сніткін: Се правда.

П. Ґарван: 30 серпня 1908 р., той самий Др. Мартін посьвідчає, що дитина народила ся 30 цьвітня. Чи можете се вияснити?

П. Сніткін: Я перечитаю посьвідку. Се є квестія, що до якої можете пізнїйше робити замітки.

П. Ґарван: Як був доктор присутний при уродинах...

П. Сніткін: Одну хвильку я протестую.

П. Ґарван: Добре; я цофну се тепер.

П. Сніткін: Маріє, як довго знались ви з Андреєм Преташом перед тим заки мали з ним полові зносини? Відп.: Як я там прийшла, то він вже був там.

Пит.: Коли ви бачили його в послїдне? Відп.: Я не знаю, коли се було послідним разом. Як він відійшов, то я ще лишилась.

Пит.: Чи знаєте, де Андрей Преташ перебуває тепер? Відп.: Не знаю.

Пит.: Чи можете нам сказати, коли се було, в котрім місяці або році як ви були присутні на благословеню цмунтаря? Відп.: Ні, я сего не тямлю.

Пит.: Ну, а що ви робили на цминтари? Відп.: Я ходила коло дітий.

Пит.: А хто вас там спровадив?

П. Ґарван: Я добавлю, що вона се зізнавала.

П. Сніткін: Ну, се й причина, длячого я допитую, пане Ґарван.

Відп.: Я прийшла із сьвящеником з Сімпсон.

Пит.: Як він називав ся? Кідп.: Не знаю.

Пит.: Де ви з ним стрінулись? Відп.: На зелізници, як я їхала.

Судія: Чи ви тепер говорите...

Пит.: Ні, ви мене не зрозуміли. Я говорю тепер, коли ви ходили на благословенє цминтаря, і хочу, аби ви сказали, хто запровадив вас там на цминтар?

Судія: Чи 29 липня?

П. Сніткін: Ні, вона не знає дня і се є причиною, для чого я ставлю їй отсе питанє.

Товмач: Вона говорить, про час...

Судія: Ну, то повторіть, що вона каже.

Відп.: Мене завів там сьвященик, як я ходила до своєї сестри.

Судія: Після сего, як ви служили в сїй захоронцї для сиріт, хто взяв вас на сей цминтар в липни? Відп.: Я не була в сїм заведеню.

П. Сніткін: Чи ви не ходили на благословенє цминтаря? Відп.: Я там не була.

Пит.: Чи ви не зізнавали на попереднім допитуваню, що ви були на посьваченю цминтаря та що ви і о. Арсеній їхали разом домів? Відп.: Я була лише дома до помочи в дечім, но я не була там на цминтари.

Судія: Ну, де...

П. Ґарван: Як видите, вона каже, що ходила там помагати: вона не ходила на богослуженє на цминтар.

Судія: Ну, так?

П. Сніткін: Тоді, як було богослуженє на цминтари, то що ви робили? Відп.: Я ходила тоді відвідати свою сестру; я там помагала.

Пит.: Но, ваша сестра мешкала в Сімпсон, чи не так?

Відп.: Так.

Пит.: А благословенє цминтаря було також в Сімпсон, чи так?

Судія: Ну, цминтар находив ся.

Пит.: Так, цминтар. Відп.: Так.

Пит.: Ну, а чи казав вам хто йти на цминтар?

Відп.: О. Арсеній казав мені там йти, і я пішла там до своєї сестри і помагала в де-чім. Там було більше людей до помочи, мити начинє і т. д.

Пит.: Чи ви були до помочи в приниманю гостей.

Відп.: Так.

Пит.: Ну, а хто казав вам принимати гостей? Відп.: Я їх не принимала.

Судія: Вона не розуміє, що значить принимати гостей.

П. Сніткін: Ну, то як можемо се казати, Сьвітлий Суде? Я не говорю до сьвідка, що розуміє по анґлійськи. Се як раз, чому я мушу розводити ся ширше.

Судія: Чи ви знаєте, що він розумів під тими словами — принимати гостей? Відп.: Так, то значить, принимати людей, як вони приходять, себто гостей.

П. Сніткін: Ну, чи ви се робили, так або ні? Відп.: Я їх не принимала, но помагала їм мити начинє.

Пит.: О. Арсеній зізнавав вчера по полудни...

П. Сніткін: Цофаю се питанє.

Пит.: Чи ви знаєте сьвященика, іменем Оленса Богуславський? Відп.: Я не знаю, чи се Богуславський, чи хто там иньший.

Судія: Питанє звучить, чи ви знаєте сего сьвященика? Відп.: Я не знала аж до тепер. Я служила тоді; я не знала.

Пит.: Чи ви хочете сказати, що ви не знаєте сьвященика, який би так називав ся, чи се маєте на мисли? Відп.: Я не знаю; я не мешкала в Сімпсон.

Пит.: Чи в сїм дни, як ви були на тім цминтари або коло него, казала вам яка женщина помагати в приниманю гостей, так чи ні? Відп.: Ні, Арсеній казав мені помагати там при роботї, і я пішла до своєї сестри і помагала також мити начинє.

Пит.: Ну, Всч. Арсеній зізнавав вчера пополудни, що тоді покликала вас жена одного із сьвящеників до помочи в приниманю гостей. Ви тепер заявляєте, що о. чи всеч. Арсеній ошибнув ся в сїм зізнаню?

П. Ґарван: Протестую проти сего.

Судія: Протест піддержаний. Сьвідкови не можна позволити видавати оцінки сего зізнаваня. Сю квестію, чи митє начиня не значить тілько, що помагати в приниманю гостей, має рішити лава присяглих.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику. Я хочу тут відчитати з протоколу.

П. Ґарван: Ну, читайте всьо з протоколу.

Судія: Но я не позволю їй оцінювати його зізнань. Лава присяглих чула обох. Спротив піддержаний.

П. Сніткін: Добре; я не буду споречатись.

Пит.: О. Арсеній зізнавав, що жена сего сьвященика, яка казала вам помагати в приниманю гостей...

П. Ґарван: Протестую проти сего, щоб їй питали ся, що він зізнавав.

Судія: Позволяю йому поставити питанє.

Пит. (продовжаючи): Що ся женщина була женою Олекси Богуславського. Чи ви тепер кажете, що він ошибнув ся в своїм зізнаню, яке він зложив, у зізнаню вчорайшім, або чи ви ошибаєтесь в зізнаню, яке складаєтч тепер?

Судія: Те саме правило.

П. Сніткін: Тут ще не зголошено протесту, Сьвітлий Суде!

П. Ґарван: Так, я протестую.

Судія: Те саме правило.

(Продовженє на стор. 6-ій).

„SWOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
184 Hudson Str.,
Published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.
Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.
Established 1893.
REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent
Box 112, Elizabeth, N. J.
адреса мешкання:
326 Rose Hill Place,
ELIZABETH, N. J.
ANTH. CURKOWSKYJ,
editor
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.
K. KIRCZOW,
manager,
NEW YORK, N. Y.
Terms: Two dollars a year.
Advertising rates furnished on application.
Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (мони ордер). Money order то є картонку, котру дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть нам бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
„SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи непригожі до друку нищить ся, наколи з гори не було означено, що жадає ся її звороту і не було залучено марок на зворот.

Русини, не забувайте — на руські школи!

Кождий сьвідомий Русин повинен купити тікет за $1 на висшу школу в Philadelphia, Pa.

Довідав ся я з компетентного жерела, що розпродаж тікетів по $1. на руську висшу школу і катедру іде дуже пиняво. Чи утішите ся сею новиною? Вороги Русинів може утішать ся, а нам треба призадуматись над тим невідрадним фактом; нам не тішити ся а сумувати. Само сумоване на нич не придасть ся, треба закотити рукави і гайда до роботи.

Руський Народе! Справа висшої школи руської се справа Твоя, се справа цілого народу. Нарід без школи мусить нидіти, марніти, ніколи не добуде собі значіня і пошани у других, не здобуде собі прав, а стає погноєм для других народів. Наш нарід руський в Галичині пробудив ся зі сну вікового і мимо гнету, якого зазнає від Поляків, здобуває своєю працею і жертвами права, здвигає що раз то нові інституції, сипле грішми на школи-гімназії. Чому? Річ проста, бо не хоче вмирати, а хоче жити своїм житєм, хоче мати імя культурного народу.

А ми, Русини Американські є нарід культурний чи ні? Вибач, дорогий Народе Руський, я не годен на се відповісти нині, але в короткім часі окаже ся.

Єсли розкупимо тікети по $1 на висшу школу і здвигнемо храм для науки, то належати ся нам буде імя „культурний нарід"; єслиж однак над Відозвою „Просьвіти" (821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.), яка свого часу зістала розіслана, перейдемо до порядку денного, то на жаль, се буде знаком, що далеко а далеко нам до сего імени.

Дорогі Братя! Дорогі Сестри! Самі засилайте гроші до „Просьвіти" на тікети, єсли ніхто не займаєсь розпродажию.

Урядники місцевих відділів Р. Н. Союза най на мітінґу запитають братів, хто хоче купити тікет. Єсли справу пояснять урядники і попросять братів, то мало хто відмовить їх просьбі. Я є певний, що урядники многі розпродають значне число тікетів, а тим причинять ся до великого діла.

Я з цілою рішучостию зазначую, що не варта зватись той Русином, що на всьо має гроші а на школу, на Просьвіту ні.

До Тебе, Сьвітла Редакціє „Свободи" маю одну просьбу: Будьте ласкаві на виднім місци друковати доки се буде потрібно таке:

„Русини, не забувайте на руські школи; кождий сьвідомий Русин повинен купити тікет за $1 на висшу школу в Philadelphia, Pa."

Знайде ся може хтось, що зробить мені закид, що я не компетентний накликувати до розпродажи тікетів. Я позволю собі заздалегідь дати відповідь таку: Хтоби брав мені се за зле, є не щирий, сьвідомий Русин. Вороги наші най беруть мені се за зле, а на них не оглядаю ся.

Сьміло вперед! Сьміло станьмо рамя об рамя, бо время люте. Покажім Русини, щоми живучий, культурний народ.

о. М. Данилович,
руський греко кат. сьвященик.

Дещо про виховуване дітий.

Дуже рідко трафить ся така матір, котрій байдуже, чи її дитина буде щаслива, чи ні. Майже кожда матір хотілаби і то дуже, щоби її діти були щасливі. Основою „щастя" є здоровле, заможність і правий характер. Тільки дуже немногі люди можуть почувати ся незле, хоч не мають тих усіх трох складників „щастя". Неодна матір навіть не знає, що насамперед від неї залежить щастє її дитини.

Щоби дитина була здорова, треба її передовсім утримувати все в великій чистоті і до тої чистоти привчити. Кромі чистоти потрібний здоровий харч і неуживанє ніяких „трунків". Незвичайно шкідливо впливає на дітий, коли їх напоюють відваром з маковок, щоби лїпше спали. Правда, напоєна тим відваром дитина, спить, але й туманіє страшно. Сьвіжий воздух в хаті є для здоровля конче потрібний, тому хати треба провітрювати не тільки в літі, але і в зимі. Вохкість в хаті дуже шкодить здоровлю. Але нечистота мабуть ще більше. Тому діти, навіть більші (і молодіж взагалі) повинні як найчастійше купати ся так в літі як і в зимі. Хто не має в чім купати ся, повинен бодай раз на тиждень змивати тіло до пояса тай мити ноги. Все те добре робити і старшим — але їм уже тяжко привикнути до того — бо наші люди взагалі тяжкі.

„Добре", подумає неодна матір, „се все можнаби виконати. Але що зробити, аби дитина була заможною людиною? я бідна, то й вона буде бідувати". Се правда, але — неціла. Бо й тут може матір привчити дитину, успішно бороти ся з бідою. На се треба, щоби дитина не була непорадна. А привчити її радити собі можна тільки в той спосіб, коли дитина вже змалку сама бере ся до всякої роботи, розуміє ся, не понад силу. Дуже зле роблять ті матері, що не позволяють дітям робити а самі їм всьо роблять. Потому дитина тяжко бідує, як не стане матери — не вміє собі в нічім дати ради. Притім одначе треба уважати на те, щоби дитина знала, що її заставляють до роботи, не щоби їй допечи, „за кару", тільки для її власного добра. Не треба також робити між дітьми ніякої ріжниці, але з всіми обходити ся однаково, бо инакше мусять між ними бути заздрість і ненависть. Всяке гулюканє на дітий, проклони і крики — річ шкідлива. З дітьми треба обходити ся лагідно і по доброму на них впливати. Ще гірше ніж гулюканє впливає на дітий бійка. Навіть на найбільш непослушну дитину лїпше впливає добрий приклад; коли родичі ніколи не сварять ся між собою, коли вони робучі і добрі для себе і для дітий, то і їх діти такі будуть.

А як зробити, щоби в дитині защіпити правість характеру? Тай на що їй тої правости? Чоловік має вже таку натуру, що не може бути щасливим, коли його люди не шанують і коли він чує, що його нема за що шанувати. Щобиж чоловік варта був пошанівку, мусить мати правий характер. Підставою і основою правого характеру є правдомовність і дотримуванє з'обовязань. Се треба вже в дитині виробляти. При тім одначе треба тямити, що діти не раз дуже часто говорять неправду не тому, що вони злі чи „неморальні" тільки по просту з тої причини, що забувають, як се або те справді було. Ум дитини дуже живий і нерівномірний. Вона одну річ запамятає лїпше ніж старий, другої річи зовсім незатямить, або й не зверне уваги на неї. Причиною діточої брехні буває також і те, що діти боять ся бійки або крику родичів. І тому ніколи не повинно ся гулюкати на дітий, коли вони признають ся, тільки напімнути їх, як щось злого зробили. Такі напімнення не повинні бути довгі і все торочені, бо то тільки нудить. Найлїпшим способом привчити дитину говорити все правду є приклад: коли дитина бачить, що родичі ніколи, в нічім і перед ніким не говорять неправди, то й вона набере переконаня, що брехня то річ гидка. Правдомовний чоловік спокійний у своїм серци, він нікого і нічого не боїть ся. Дальшою основою правого характеру є сповнюванє своїх обовязків. І сего найлїпше і найлекше привчити дітий прикладом: коли дитина бачить, що її матір совісно сповняє свої обовязки, що так само робить її батько, що вони кождому дотримають даного слова, що вони дбають о господарку і лїпшу долю своїх дітий, тоді й дитина вступить в їх слїди. І буде потїхою своїх родичів та корисним членом свого бідного народа. Навчити дитину не обіцяти ніколи легкодушно, але раз приобіцяне виконати — повинно бути завданєм родичів, головною матері, до котрої дитина все має більше привязаня. А навчити того можна тільки своїм власним поступованєм, то є прикладом.

Правда, трафляють ся і такі, що не навчиш їх нічим. Але й у найкрасше оброблений ниві трафить ся кукіль. Та кілько в ній золотого зерна.

Про смерть архикнязя Рудольфа.

Тому, що наші люди покладали колись великі надії на австрійського престолонаслідника, архикнязя Рудольфа, коли він згинув не няли тому віри. Між народом стали ходити ріжні вигадки, леґенди про сего архикнязя. Люди оповідали собі, що він не умер, а жиє і криєть ся то в перебрано, то блукає за морями. А ховаєть ся перед Жидами і панами, яких дуже не злюбив за їх несправедливість до бідного люду, бо вони, Жиди і пани хотїли його спрятати зі сьвіта.

Одначе такі оповідання — се чисті вигадки, байки, в яких ні на макове зерно нема правди.

Сими днями усї великі сьвітові ґазети заговорили про таємничу смерть Рудольфа, бо й доси сьвіт не знає на певно, якою смертю, тай з якої причини закінчив житє австрійський престолонаслідник. Ґазети пишуть про сю справу так:

На початку 1888 року пізнав арх. Рудольф баронівну Марію Вечеру. Була се молода і дуже уродлива женщина. Від першого разу молода баронівна своєю чудною красою так очарувала архикнязя, що він сильно в ній залюбив ся. В перше стрінув ся з нею архикнязь у славному віденському парку „Пратер". Там він ходив що днини на прохід, а так само приходила там проходжуватись і гарна баронівна. Як Рудольф пізнав її, то дуже пильно почав ходити до парку, аби зійти ся з баронівною, зблизити ся до неї. По короткому часі архикнязь познакомив ся ближше з баронівною і заходив часто до неї до дому. Вона проживала з удовою-матірю і з братом. Вона полюбила архикнязя, а він казав, що мусить з нею оженити ся, бо інакше не зможе жити на сьвіті. Але оженити ся було неможливо. Архикнязь був вже тоді жонатий, а що походив з цісарського роду, не вільно було йому женитись з женщиною, що не походила з дому пануючих.

Мимо того архикнязь старав ся розвести ся з своєю жінкою Стефанією. (Вона була дочкою помершого не давно бельгійського короля. Рудольф оженив ся з нею не з любови, але з приказу родини і ізза вимогів політики). Цісар одначе не позволив на таке Рудольфови і всї його заходи, щоби повінчати ся з Вечерою — були даремні. А тут і молода баронівна, як то кажуть пропадала з любови за архикнязем, а родина хотїла запроторити її до монастиря, але Рудольф не позволив на се.

З того часу житє для залюбленних було дуже тяжке. Рудольф по більшій части перебував в домі Вечери, але обоє журились сим, що не можна буде їм так вже жити не повінчавшись. Аж вкінци їх милість закінчилась страшною драмою.

Дня 28. січня 1889 року виїхав Рудольф з баронівною Вечерою, з її братом і ще з кількома достойниками недалеко за Відень, до Маєрлінґ на польованє. На другий день по польованю, коло год. 8 рано хотїли розбудити Рудольфа, котрий ночував в замку Маєрлінґ, не могли дістатись до єго спальні, бо двері були замкнені, а Рудольф не відзивав ся. Льокай затрівожений призвав архикнязевого маршалка і инших, тай виважили двері. Як увійшли до спальні, їм представив ся страшний вид. Вікна були заслонені. В сьвічниках горіло 4 сьвічки. Архикнязь лежав на ліжку мертвий, з перестріленою головою. Коло него лежав револьвер, а на устах стояла кровава піна.

На другому ліжку лежала також мертва, заслонена білим накритєм, баронівна Вечера. Коло неї на столику стояла фляшочка з отрутою. Вона отруїлась.

От так обидвоє, що не могли повінчатись, мали закінчити з розпуки самовбійчою смертю.

Так оповів про смерть Рудольфа і своєї сестри брат Вечери. Зараз по тій драмі він і його мати мусіли виїхати на завсігди з Австрії. Вони осїли в Америці, де недавно брат Вечери помер.

Чи архикнязь справді покінчив самовбійством — не знати. Сестра бувшої його жінки, Стефанії, княгиня Кобурська каже, що справа ся мала ся інакше. Рудольфа мав убити фляшкою від шампану його соперник, також якийсь князь, котрий любив ся в баронівній Вечери.

Заява.

Позаяк в остатнім часі много осіб звертає ся до підписаного з просьбою о інформації в справі кольонізації — а єсть їх таке число, що годі всім відповісти — тому на отсім місци підписаний заявляє, що відповідати на запити не буде з браку часу а просить усіх зачекати до часу, коли буде вибраний комітет, котрий займе ся сею справою, та по розглянені околиць і по взятю під увагу всяких обставин орече, котра країна найвідповіднійша для нашого народу.

Комітет той мабуть занятись кольонізацією і як такий буде уділяти всяких інформацій в сій справі.

Комітет буде вибраний без сумніву, бо після моєї гадки займесь сею справою Руський Народ. Союз і тов. Просьвіта і що найповажнійші проводирі народу. Передовсім що до тих остатних, то кождий повинен бути певним, що помочи своєї не відмовлять — наколиж ніхто з них не схоче записатись чорними буквами в історії.

Петро Кирилюк.

Руський Народний Дім.

Сим подаєсь до відома Олифантським стакголдерам, котрі мають уділи в бувшій корпорації „Руський Народний Дім", а специяльно довжникам, котрі мали позичку з фонду сеї корпорації, **щоби явились на дня 13-го лютого**, то є в неділю, о 2-ій годині пополудни в гали шкільній, Jones Street Olyphant, Pa. Ліквідаційний комітет прибуде в сей день полагодити справи і покінчити з моргичами. Довжники мусять прибути з покwітованями, які отримали від касієра „Р. Н. Дому" за свої сплати, які коли-небудь складали ратами на рахунок свого довгу.

За ліквідаційний Комітет
К. Кирчів, предсід. *С. Ядловський,* секретар.
Г. Дзядик, касієр.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.

Лютий.

10	Ч	Єфрема пр.
11	П	Ігнатея
12	С	Трох Святит.
13	Н	32. Кира, Іоана
14	П	Лютий Трифон
15	В	Стрітеніє Госп.
16	С	Тимеона Б.

= Громади без шкіл в Галичині. В Галичині **623** громад не має народної школи. Найбільше занедбаним під сим зглядом є повіт Ліско, бо на 154 громад у **86** нема народної школи. Такий невідрадний стан — під польским пованенем, під крилами тих Поляків, що кричать перед сьвітом про свою культурність і осьвіеу взагалї, котрі величають ся при всякій нагоді, що дбають щиро о просьвіту „беднеґо людy".

= Звичай каменованя за тяжкі злочини ще доси істнує у Персії. Французький подорожник Апе опевідає, що недавно бачив виконане такої кари: одна жінка вийшла в друге за муж, бо чоловік її пішов в чужину і довго не вертав, тож вона думала, що він вже не жиє. Тимчасом він вернув і її засудили на смерть через укаменоване, бо так наказує коран (сьвяте письмо муеулман). На цминтари викопали їй яму, вона положила ся в ню, і на знак даний попом, котрий перший кинув в ню каменем, товпа закидала її каміием.

— Масове затроєне маком. В кількох місцевостях пресбурського комітату на Угорщині занедужало тяжко богато осіб, попоївши струцлів з маком. Власти піддали мак хемічному розслїдови і ствердили, що був він зміпаний з трійливими вовчими ягодами (белядона). Наслідком того сконфісковано звиш 30.000 клґ. маку, що походить з того самого жерела.

— Льокай доцентом. В Берлїні арештовано Артура Вілїнського, з фаху льокая, котрий під фальшивим іменем, на підставі фальшивих сьвідоцтв з анґлійських університетів був у берлїнській академії Гумбольта доцентом чужих мов. Крім того був учителем чужих мов у висшій торговельній школї. Вілїнський оженив ся під фальшивим іменем з молодою Анґлійкою. Відкривши припадково обманьство чоловіка, повідомила про се куратора академії, а сей звелїв його арештувати. Образоване Вілїнського відповідає його льокайському званю. Зате має він великий талан до мов.

— Російський князь злодій. Велике заціцавлене викликало в Брукселї арештоване уродженого в Москві, а постійно в Парижи проживаючого російського князя Александра Івановича, який допустив ся крадіжи в однім ювілерськім склепі, забираючи золотий пулярес вартости 500 франків. Показало ся, що арештований посідає автентичний (правдивий) пашпорт. В його помешканю в готели найдено велику суму гроший в російських і французьких банкнотах, а також много дорогоцінностий. Іванович оправдував свій злочин хоробливим нахилом до крадіжи, так званою клептоманією. Поліція здогадує ся, що він належить до міжнародної злодійської шайки.

— Кілько маємо предків до Христа. На се питане находимо таку відповідь в однім з випусків „Bibliothek der Unterhaltung und des Wissens". Обчислити скількість наших предків аж до початку християнської ери, здаєть ся на перший погляд річ трудна, а проте се дуже легко. Вік одного поколїня, себто часу, коли батько дістає мужеського потомка приймаєть ся пересічно на 30 літ. Отже на час від 1910 р. до Христа припаде звиш 63 поколінь. Через те число наших безпосередних дідів, числячи лише від батька до батька виносить лише 63 мужчин. Коли приймемо широту мужеських плечий від рамени до рамени на 75 цм., то ряд наших предків, уставлених тісно побіч себе, винесе лїнію довгу на 47¼ метра. Все те, як бачимо, малі числа. Однак зовсїм инакше випаде результат, коли обчислити всїх наших предків взад аж до Христа. Кождий чоловік має батька і матїр, отже двоє осіб яко найближчих предків. Кожде з них мало знову батька і матїр, значить четверо осіб більше. Ті мали також своїх батьків і своі матери, отже приходить вісїм осіб більше. Коли перейти в той спосіб всї 63 поколїня, то покажеть ся, що кождий з нас має аж до Різдва Христа взад друґло 140,000,000,000,000.000 словами 140.000 біліонів предків.

— Вуголь в середущій Галичині. В горлицькім повіті в місцевости Ріпник єпископський відкрито грубий поклад брунатного вугля. Після опінії шарльотенбурських інжинірів, котрі перевели глядання, находять ся в середній части краю невичерпані богатства вугля, що визначають ся знаменитим хемічним складом і великою силою кальорий.

— Найдорозше яйце. Минулого року купив анґлійський богатир мілїонер Ротшильд яйце, за котре заплатив тисяч долярів. Є се яйце птаха званого „Моа" котрого рід жив в Новій Зеляндії (коло Австралії). Рід сего птаха загинув ще перед 400 роками, а те яйце знайшли в піску робітники, що пошукували за золотом.

— Знесенє коси в Хінах. У Хінців є доси звичай, що кождий мужчина носить довге волосе заплетене в косу. Після тверджень істориків сей звичай завели примусово пануючі роди цісарів в Хінах на знак упокореня. Сей колись примусовий звичай вкоренив ся так, що Хінець уважає за страшну ганьбу, коли єму косу відотнуть. Тепер — як доносить „North China Herald" — наміряє хінське правительство видати заказ ношеня кіс, яких традиція сягає до часів династії Манджу. — Щоби не викликати з того приводу сильного невдоленя або і ворохобнї, буде обтинатись коси постепенно. Найперше в війську, відтак студентам, поліціянтам, урядникам і т. д. Як сю новість приймуть Хінці, на разі не знати. Правительство видає сей наказ в цїли упокореня Хінців; з той отже спосіб повторить ся давна комедія, тільки на відворот.

— Скількість сьвят у Росії. Що до числа сьвят в році, то Росія під тим зглядом занимає перше місце не лиш в Европі, але в цїлім сьвітї. Наглядно про се можемо переконати ся з слїдуючого зіставленя: у Москалїв в році 98 сьвят, у Анґлійців 87, Еспанців 75, Італїйців 67, Бельґійців 67, Французів 63, Данців 62, Прусаків 60, Голяндців 57 сьвят. При тім треба завважати, що з 98 російських сьвят значне число припадає на найгорячійший для селян час почавши від цьвітня аж до вересня. Кромі того в многих селах обходять ще місцеві сьвята і „празники", — а є в Росії навіть такі місцевости, де загальне число сьвят доходить аж до 140 днів в році! Така обильність сьвяточних днів має дуже лихий вплив на справи господарства, промислу і торговлї, даних околиць. Не дивниця отже, що вже від р. 1867 в Росії старають ся о зменшене числа сьвят і празників. Та не так воно скоро прийде до того, бо вже минулого року 1909 сьв. Синод в Петербурзї спротивив ся зменшеню числа сьвят в роцї. Видко з того, що декому добре діє ся, коли в роцї є як найбільше сьвят... Га, — що край, то обичай; а що голова — то розум.

— Князь сьвящеником. До Львова приїхав 11-го м. м. саксонський князь Максимілїян і побуде тут місяць для студій над східним обрядом. Кн. Максимілїян, що є рідним братом саксонського короля Фридриха Авґуста, замешкав у митрополита Шептицького. 12-го м. м. розпочав він виклади в руській духовній семинарії на тему обрядів східної церкви.

— Вшехпольский напад на Йордан. „Дїло" пише: До чого доводить вшехпольська мафія в Галичині, показало ся підчас Йорданського торжества в місті Рудках. Як що року, прибуло на се сьвято кількох сьвящеників і кілька тисяч народа з сусїдних сіл. Декан о. Ковальський і парох о. Стецїв в сослуженю чотирох руських сьвящеників доконали торжественного посьвяченя води, перший раз при асисті стокількадесять наших „Соколів" з Новосїлок гостинних, Вистович, Хишевич і инших громад. Вистріли з моздїрів звертали увагу вірних на важнїйші дійства богослуженя. Всї власти вислали своїх репрезентантів, лиш староста не тільки відтягнув ся від участи, але демонстраційно приглядав ся з вікон староства величавому походови та скреготав зубами, що мимо всїх його репресий Русь в рудецькім повітї жиє і двигаєть ся. По довершеним водосьвятю похід, вертаючи до церкви, станув перед недавно закупленим „Народним Домом" і сьвященики війшли до середини та покропили кімнати, де містить ся руське задаткове товариство. Повітовому маршалкови і послови ґр. Скарбкови видко зробило ся задля сего дуже недобре, бо полишив процесію і нарід та утік до будинку повітової ради. Коли вже похід дійшов до староства і повітової ради, нагло зробила ся метушня позаду. Нарід почав втїкати, ломати порядок походовий, почулись і крики: „ратуйте!" а рівночасно: „Bić Moskali, bić szyzmatyków, którzy Pana Jezusa znieważają! Bić okna w Narodnym Domie! Jutro wyrzniemy wszystkich Rusinów!" Се вшехпольскі хулїґани напали на руську процесію і почали бити палками, виломаними з паркану дошками, кидати камінем і т. д. І дивне диво: хотяй на богослуженю і в поході були урядники староства і кількох жандармів, хотяй вони бачили, що діеть ся, бачили, як процесія з Беньковоі Вишнї, котра вже була від походу відлучила ся, утікала, нарід перестрашений пхав ся, кричав, то нїхто з сих панів не уважав потрібним інтервенїювати і напасників придержати. І староста Покиньский приглядав ся сему розбоєви з вікна на першім поверсі цїлком спокійно. Начальник суду, зарядив вправдї спроваджене і арештоване хулїґанів, та не знати, чи заходами Покиньского і ґр. Скарбка польські „патріоти" не будуть, як звичайно, „з браку доказів" випущені на волю та увільнені.

= Обезпечене кандидетів перед упадком. Звичай обезпечувати ся розвинув ся в Анґлії далеко більше, ніж в инших краях Европи. Найчільші товариства обезпечень заключають там часто інтереси, що просто сходять на заклади. А що Анґлійцям вроджена жилка закладати ся, то асекураційні товариства мають цїлий рік роботу. При послїдних парляментарних виборах в Анґлії все населене подїлило ся на два табори закладаючих ся. Рівночасно кандидати на послів обезпечують ся а властиво закладають ся з асекураційними товариствами. На випадок упадку при виборі товариство має звернути йому виборчі кошти, котрі в Анґлії звичайно дуже великі. Відповідно до того платить обезпечений кандидат премію. Але й її переболить він, коли вийде при виборі побідником. Як бачимо обі сторони не виходять при такім інтересї без хісна.

До відома Братям-Русинам в Клївелянді огайськім і околици.

Мило нам подїлити ся з усїми тою радісною вісткою, що галицькі Русини в Клївелянді, Огайо, порішили з'орґанїзувати ся о власних силах і основати галицько-руську церков під покровом сьв. Апостолів Петра і Павла, яка має стати на Corner W. 7th str. and College avenue. Положенє для Божого дому прегарне; великі, обширні лоти з двома фронтами при великій, а спокійній вулиици дають повну запоруку, що — може і в недалекій будучности — місце те буде пишатись величавим, в чисто руськім стилю збудованим Божим храмом та стане для нашої братії кріпким заборолом, твердою скалою сьв. Петра проти всім напастям зі сторони відвічних ворогів нашого народа.

В короткім часї (І. орґанїзаційний мітінґ відбув ся 5-го грудня 1909 р.) доложили вони всїх своїх сил і зібрали до тепер поважну суму майже $7000. Нинї проте живимо ту надію, що при вселаскавійшій помочи зі сторони Їх Преосьвященства Кир Сотера С. Ортинського ще в тім місяци підпишемо контракт купна лотів за $10500 і з Богом заберемо ся до дальшої працї.

Однак церков ця основуєть ся не для одиниць, а для загалу усьої нашої руської суспільности в Клївелянді і в його околици, так як нїгде ту нема нашого храму. Звертаємо ся проте до усїх наших Братів-Родимців, до тих, що не знали об тім, як і до тих, що збаламучені хвилево намовами, підлещуванєм чи клеветою цареславних і независимців, і кличемо з щиро християнського серця:

Родимці! Правдивий захист для зболїлої Вашої душі, правдиве успокоєнє Вашої совісти найдете лише в тім храмі, де перебуває, де мешкає Христос-Спаситель, в тій церкві, яку основав сам Г. Н. Ісус Христос, якою рядять Його правні наслїдники: сьвятійший Отець і з'єдинені з ним Епіскопи.

Тож коли бажаєте спасти свою душу, коли бажаєте осягнути те вічне щастя, яке Бог від віків приготовив для всїх людий — значить і для нас Русинів — громадно вступайте в члени нашої церкви, підопріть зачате сьвяте дїло по всїм своїм силам, не ходіть одинцем мов зблукані вівцї, а Бог сторицею нагородить Ваш труд і жертви зложені для Його Слави.

Нехай не сьміють ся з нас чужі люди, що ми одні по цїлому сьвітови, що не уміємо в купі працювати. Дїлом покажім усїм, що се лож. що се клевета підла, кинена на наш бідний народ. Доложім усїх сил, усїх старань, аби і ми могли повеличати ся своєю руською церковцею, аби і ми мали свій власний кутик, деб могли заносити по руськи, по рідньому свої мольби перед престол Всевишнього. З'єдинїм ся усї разом братньою любовю у стіп Христа. а станемо сильні мов мур желїзний; тодї не переможе нас нїяка ворожа сила і сповнять ся на нас Христові слова: „Щасливі ті, що слухають Божого слова і після нього жиють."

Вписує в члени церковної громади і всяких близших пояснень удїляє кождого часу:

Rev. V. Dovhovych
2462. Professor str. S. W. Cleveland, Ohio.

В Клївелянді, О., в січни 1910 р.

о. Володимир Довгович
предсїдатель

Стефан Памївода
касієр.

Йосиф Сенчина
секретар.

Хвалько.

Ясна правда й незакрита
Перше імя — се Микита,
Друге гарне — се Параска,
Хай їм сьвітить Божа ласка!
Звучать вони так мягенько,
Що сказать їх милесенько,
Наче перепілка в житї,
Мов той медок в оковитї...
А хочете люди, знати
Чом я став їх величати?
Отже скажу: — нас є двійка,

Я так зву ся й моя жінка.
Я Микита, вна Параска,
Хай нам сьвітить Божа ласка!

Чалий.

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.
Іх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинський, перший руський епископ в Америці.
Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.
Духовний управитель:
о. Михайло Балог, 712 Carson st. S. S. Pittsburg, Pa.
Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.
Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.
Місто-предсідатель:
Федор Гут Кульчицький, Pittsburg, Pa.
Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.
Секретар фінансовий:
Box 76, Jersey City, N. J.
Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.
Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чегін, Clevelan l, O.
Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор. 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 391 Maple Ave Kingston, Pa.
Директор друкарні:
о. П. Понятишин, Box 112, Elizabeth, N. J.
адреса мешканя 326 Rose Hill Place, Elizabeth, N. J.
Редактор:
Антін Цурковський 184 Hudson Str., New York, N. Y.
Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson St., New York, N. Y.
Головний організатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke, Mass.
Головна Канцелярія Р. Н. Союза знаходить ся під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Руский Народний Союз" — Принимає членів до 45 літ життя.
Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:
В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.
В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.
Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.
Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.
В разі утрати: а) обох очий, ніг або рук $1000.00.
б) одної руки, ноги або ока $200.00.
Єсли отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині $150.00.
Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союза, посилає ся так: на money order-ах або чеках вписує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з відказами до Голов. Секретаря. Головний Секретар опісля відсилає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубриці „Рух в Віддїлах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бутии рислана з гори та в цїлости В противнім разї оголошенє безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає нїякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дїйсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.

Ч. 1180. КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Йосиф Ваньчак отримав як надзвичайну запомогу за утрату одної руки з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
McKeesport, Pa. . . . . 1910.
Йосиф Ваньчак.
Сьвідки:
Дмитро Сова,
Д. Хоцїнський.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 132.
Петро Сова предс.,
Йосиф Шушереба секр.

Ч. 1182 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Деонізій Бодак отримав як надзвичайну запомогу за утрату ноги з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Monessen, Pa. 29 Януара 1910.
Десиізій Бодак.
Сьвідки:
Митрофан Блащак,
Осиф Смарж.
Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці. Відділ (число) 62.
Стеф. Цимбала предс.,
Николай Спвик секр.

Рух в віддїлах Р. Н. Союза.

YOUNGSTOWN, O. бр. сьв. Ар. Михаїла подає до відома що слідуючий мітинґ відбуде ся дня 13. февруара 1910 під ч. 1104 Cliar st і W. Rayen Ave в домі нашого Русина Дмитра Більпуха в новій гали.
І. Сушко пр.
І. Фик кас.,
І. Приступ скр.

ANSONIA, CONN. бр. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 10 подає до відомости, що на річнім мітинґу вибрано слідуючий новий уряд на рік 1910: А. Горбаль пр. Петро Пелеш з. пр. А. Клянцко фін. скр., Гр. Патінок рек. скр., Гавр. Дзядик кас., Ів. Коваль з. кас., контр. брат. касп: Як. Качмар, Илько Глива і Гвр. Горбаль, доз. хор.: Ів. Ґузик і єго заступник в Ансонії, Гнат Шмайда дв. Мітинґи відбувають ся в German Hall, Maple st., Ansonia, Conn.
А. Клянцко секр фін.

STAPLETON, L. I. N. Y. бр. сьв. Арх. Мих. від. 211 подає до відома, що річний мітинґ відбуде ся дня 13-го с. м. о год. 2-ій по пол. в домі під. ч. 109 Mckeon str. Нових членів буде приймати ся без вступного. Пр. Бусель пр., М. Теребуш секр., Анд. Лазар кас.

COALRIDGE, O. бр. сьв. о. Ник. від. 224 подає до відомости, що дня 13-го с. м. відбуде ся мітинґ в галі касієра, Вікт. Бокача. Невявиший ся член буде укараний після статутів. Мик. Матичак, секр.

WILMINGTON, DEL. бр. сьв Ів. Крест. від. 247 подає до відома, що річний мітинґ відбуде ся дня 16-го лютого, то є в середу о год. пів до осьмої під ч. 425 2-nd st. Wilmington, Del. Невявивший ся заплатить 50 цт. а урядник 1 дол. карп. Мих. Возьний секр.

PORT JERVIS, N. Y. бр. сьв. Арх. Мих. від. 198 подає до відома, що мітинґи відбувають ся кождої неділї по десятім в гали під рим. кат. костелом Пресв. Діви Марії о год. пів до осьмої вечером. Неявивший ся член буде укараний гривнею 50 цнт. а урядник 1 дол.

WHITING, IND. бр. Покр. Пр. Бог. від. 184 подає до відома, що нових членів буде принимати без вступного через місяці лютий, марець і цьвітень. Мітинґи відбувають ся в кожду 4-ту неділю в місяци в церковній гали, cor. Clark & John st. о. В. Балоґ пр., Мих. Ференц секр.

PORT BOWKLEY, PA. брат. сьв. Ів. Крест. від. 223 подає до відомости, що на річнім мітинґу вибрано новий уряд: Ів. Каршин пр., Дан. Цеплий з. пр., Ник. Ярош кас., Дм. Капустиньский з. кас., Мих. Бабей секр. М. Награбецкий з. скр., Сим. Фіґель надз. хор. на Порт Бокли, Кир. Паламар надз. хор. на Докпан, Гр. Руснико кап., Макс. Стецко фін. фір. П. Добуш і П. Адамович коло фани, Вас. Брода двер. Фил. Дзюбак запис., П. Кондрацкий, Ів. Завойский і Ст. Запоточний контр. Всякі листи дотично того братства просить ся слати на адресу: Mich. Babey, Box 57, Coalridge, Pa.

SYRACUSE, N. Y. бр. сьв. П. і П. від. 39 повідомляє, що на річнім мітинґу вибрано слідуючий новий уряд: Фил. Кудлик пр., Ів. Кирнофель з пр., Матій Величка скр., Ник. Попек з. ск., Панько Мацко кас., П. Кирак з. кас., Т. Кирица і Матв. Деьес контр. комісія, надз. хорих: Ільо Копко і Анд. Варян, капітан Данько Фецич, до хоругви: М. Лутерян, до фани Н. Мельник. На тім мітинґу було ухвалено, що братство має перенести ся на галю під ч. 1025 W. Fayette st. і там будуть ся відбувати мітинґи у господаря Фед. Петруняка. Початок мітинґу о год. першій по полудни в кожду другу неділю по першім. Фил. Кидлик пр., Панько Мацко кас., Мат. Величка секр.

Балї і Представленя

(Оголошенє в сїй рубриці коштує: для бр. в Р. Н. Союзі і гр. кат. парохій по 2 цнт., а для всіх других по 4 цнт. від слова).

Баль в TROY, N. Y. Заходом тутешних парохіян відбуде ся великий парохіяльний баль в суботу, 12-го лютого (на трох Съв.) в красній гали (Germania Hall, River st.) Початок о 6-ій год.; вступ 25 цнт.; дохід на церков; музика знаменита; продукції хору; хто з хлопців прибуде на сей баль, не пожалує, бо за те ручить Комітет. 5-6

АМАТОРСЬКЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

устроюють Бр. сьв. Володимира" і „Ню Йорський Боян" в Ню Йорку в суботу, 26-го лютого 1910 р. в Manhattan Lyceum Hall 66-68 E. 4-th st. New York. Члени Ню Йорского Бояна відограють: „Ой не ходи Грицю на вечерниці".

Народна драма зі сьпівами музикою і танцьями. Початок о 8-ій год. вечером. 6-7-8

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ.

Заходом бр сьв. Йосафата, в. 217. Р. Н. Союза в Rochester, N. Y. відбуде ся дня 12. лютого на гали під ч. 372 Clinton Ave. Запрашає ся щиро сердечно всїх місцевих Русинів Дохід на гр. кат. Церков. Початок о годині 7:30 вечером.

Вступ лиш 25 центів.
За добру забаву ручить
Комітет.

БАЛЬ!
ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ ПІТСБУРҐ, ПА.

дає великий баль. Субота 12-го Руська галя при семій улици. Всїх запрошуємо.
Тикет 50 і 25 цнт.

Пошукуваня осіб.

(Оголошенє в сїй рубриці коштує по 2 цнт. від слова).

— Де є Атаназ Костенко? 5 літ тому був в Batteb, Alabama. Хтоб знав про него нехай повідомить: Jno Atamaniuk, Malleable Iron Co., Watervliet, N. Y.

Конкурси.

(Оголошенє в сїй рубриці коштує по 3 цнт. від слова).

КОНКУРС.

Отсим розписую конкурс на посаду дяко-учителя в New Alexandria, Pa. при церкві рускій Рождества Преч. Діви Марії.

О сю посаду можуть убігати ся: 1) тверезі дяко учителї, котрі уміють провадити науку в школї; 2) котрі викажуть ся сьвідоцтвом (дипльомом), що є дяками і предложать посьвідченя від Всч. священиків, у котрих були на службі, если се буде можливо; 3) першеньство будуть мати ті дякоучителї, котрі уміють оба напіви т. є. угорський і галицький, і котрі вміють завести сьпів хоральний

Платня місячна є коло $35, она залежати буде від здібности кандидата Зголошувати ся належить на адресу підписаного сьвященика.

Rev. M. Danilovitch,
Box 71, New Alexandria, Pa.

ФАРМА

на продаж. 40 акрів, 6 під плугом, решта пасовиско; дім 4 кімнат, керниця, недалеко школа і руська церков. Положенє і земля знамениті. Причина продажи: виїзду до старого краю. Ціна 1000 дол. Павло Мелин, Huron, Wis. =6

НОВІ КНИЖКИ!

Біблія велика, ілюстрована гарна оправа - - $5.00
Дорога до Неба молитвенник, гарна оправа, зол. витиски $1.25
Аґентам і Книгарням опуст.
Booksellers & Importers
P. O. Box 21 S. Pittsburg, Pa.

ГАНЯК РУСЬКИЙ ФОТОҐРАФ.

Виконує фотоґрафії і портрети в красках. Портрет Січинського $6.00.
Збірка 16 Козацьких Ґетьманів $2.00
Прошу замовляти у:
Haniak's Studio of Photography,
613 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Процес.

(Продовжене зі сторони 3-ої.)

П. Сніткін: То я застерігаю собі право відклику.

Пит.: В котрій порі дня прийшли ви до Сімпсон, на сей цмитар?

П. Гарван: Вона сказала, що не ходила на цминтар. Відп.: Я не можу тямити, в якім се було часі.

Пит.: Чи можете нам сказати, в котрім дни в тиждни се було? Відп.: Ні.

Пит.: Чи можете сказати нам рік? Відп.: Ні, не знаю.

Пит.: Чи можете нам сказати назву місця? Відп.: Посьвячене було в дни 29. липня.

Судія: Чи ви говорите про посьвячене задля дня, в котрім вано відбувалось?

П. Сніткін: Ні, про посьвячене.

Судія: 29. липня.

Пит.: А як ви знаєте, що посьвячене було 29. липня? Відп.: Я памятаю, що воно відбувалось в тім місяци.

Пит.: Хто подав вам день місяця, коли взагалі вам хто казав? Відп.: Ніхто мені сего не казав. Я сама над тим подумала і я собі пригадала.

Пит.: А як довго ви були там 29. липня на богослуженю посьвячення? Відп.: Я там не була; я була там помагати мити начине.

Судія: Як довго ви там були — таке є питане. Відп.: Сей один день.

Пит.: Як довго в сім дни, кілько годин? Відп.: Не можу сего сказати.

Пит.: Чи було се коло заходу сонця, як ви скінчили свою роботу? Відп.: А чи я знаю? Я помагала там і я помагала там сестрі.

Пит.: Но ваша сестра не мешкає там, де відбувало ся богослужене посьвяченя, чи мешкає, так або ні? Відп.: Вона мешкала в Сімпсон, а потім пішла до Бейон Сіти.

Пит.: До Бейон Сіти, Ню Джерси? Відп.: Так.

Пит.: А коли вона там пішла? Відп.: Я не знаю, коли вона там пішла.

П. Ґарван: Тоді вона мешкала в Сімпсон, де вона сказала.

П. Сніткін: Чи ви знали, коли відходив послідний поїзд (трен) з Сімпсон до Мейфільд? Відп.: Ні, я не знала.

Пит.: Ну, то як-же ви знали, що ви запізнились до зелїзниці? Відп.: Я не знала, но коли прийшла до мешканя сьвященика, то довідалась, що вони вже пішли до монастиря.

Пит.: Який се був сьвященик, до котрого мешканя ви ходили? Відп.: Там в Сімпсон.

Пит.: Як він називаєть ся? Відп.: Я не знаю, як він зоветь ся.

Пит.: А-ну, пождім. Коли ви довідались, що сьвященик поїхав до Сімпсон, до монастиря...

П. Гарван: Ні, ні, із Сімпсон.

Судія: Вона ходила до мешканя в Сімпсон, і там їй сказали, що иньші відїхали.

П. Сніткін: Поки-що цофаю се питанє.

Пит.: В чиїм домі помагали ви мити начинє? Відповідь: Се не був дім сьвященика, де ми мили начинє. Се був дім когось другого, що там мешкав.

Пит.: Чи сьвященик мешкав там також, значить у віддали якої пів милї або чверть милї, де ви служили? Відп.: Близько чого?

Пит.: Близько сего місця, де ви мили начинє. Товмач: Я її нерозумію, Сьвітлий Суде. Вона знов говорить своїм язиком.

Судія: То повторіть їй питанє.

Відп.: Я мила начінє в домі, в якім мешкав сьвященик.

Судія: Так? Відп.: (нема відповіди).

П. Сніткін: Як він називає ся, як називаєть ся сьвященик? Відп.: Я не знаю.

Судія: А де ви пішли, як ви помили начинє? Відп.: Я пішла до своєї сестри.

Пит.: А чи потім ви назад вернули від своєї сестри до мешканя сего сьвященика? Відп.: Так.

Судія: Се так, як я зрозумів її зізнанє передтим.

Пит.: А в якій порі вийшли ви з дому своєї сестри, щоби вернути назад до мешканя сьвященика? Відп.: Я не знаю.

Пит. Ну, то як ви знали, що спізнились до зелїзниці?

Судія: Вона вже відповіла на се питанє. Його виключаєть ся, бо се повторенє.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику.

Пит.: Хто вам казав, що ви спізнились до зелїзниці? Відп.: Менї ніхто не казав. Я сама питалась, поїзд вже був відійшов.

Пит.: Кого ви питались.

Судія: Коли тямите.

Відп.: А чи я знаю? Там було богато людей. Я просила, я питала ся.

П. Гарван: Де то було, чи на стації? Відп.: Се було в Сімпсон, де я питала ся, і менї сказали, що вже за пізно.

П. Сніткін: А який поїзд мали ви взяти, про котрий вам сказали, що ви тоді до него спізнились? Відп.: Я не знаю, в котрім часі сей поїзд відходить.

П. Сніткін: Вношу, щоби скреркнути відповідь з протоколу.

(Дальше буде).

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кожде братство приналежне до „Союза", повинно мати отсї книжки:
1) Книжку членів (іменослов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протоколову.
На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза".

Де правда?

Від коли в ,,Свободі" виринула гадка кольонізації Мексика, від тоді в декотрих американсько-руських часописях появлялись ріжні голоси в сій справі. Хто цікавить ся сею справою нехай перегляне послідні числа ,,Свободи" і ,,Союза". Щож дасть ся завважати?

В ,,Свободі" ідуть поклики до праці, та вскавівки, як до сеї праці забратись а ,,Союз" мов цуценя скавулить та бреше, сам не знаючи на що. ,,Союз" держить ся свого і щоби відзначитись, та зробити себе важним мусить доконче сказати своє ,,niepozwalam". То ,,niepozwalam" видить ся дуже смішним, бо єсть тільки стрілянєм в небеса і подібним до шамотаня ся нервового та немічного чоловіка або до крику обезсиленого божевільного.

Чи не правда? Самі не знають нащо кричать. Докажіть нам панове ,,Союза", в котрім місци ми кричали ,,ідіть люди до Мексика!". До сеї пори лишень говорено, що для Русинів кольонізація оказуєсь конечно потрібною, подавано проєкти в який спосіб до сеї кольонізації забратись, та вкінци сказано, чи не можнаб вибрати за терен кольонізації — Мексик. Покажіть нам отже де говорено, що виключно Мексик мусить ся кольонізувати. Говорено до тепер, що потреба вибрати комітет, котрий розслідив би сю країну, а відтак колиби комітет сей оцінив справу прихильно, доперва тоді потреба булоб заохотити нарід до переселеня ся в Мексик. Не кричіть панове, що ми не знаючи мексиканьских відносин гонимо на ослін там народ, щоби лиш з того мати користь та за писанину дістати нагороду з фонду бл. п. о. Бончевського В такім крику тільки ваша душа показуєсь! ,,Хто їсть фляки, гадає, що кождий такий" — говорить польська пословиця. Таке і з Вами.

Дальше кричите, що ми до справ народних мішаємо віру. Не дріть і не квичіть. Таж се ви кричите, що то робота Єзуїтів, та що се робота ради бизнесу попів. ,,Голодний кумі все хліб на умі". І не дивниця! Наймит все мріє о сім, за що бере заплату. І ви нічо більш не видите, як лиш віру а властиво пресбитеріянізм, бо з того житє. Справ народних у вас ніт.

Ви кричите, що ми хочемо до сеї справи вмішати Впр. Владику. А до кого маємо звертати ся? Чи до редактора ,,Союза"?

Ще одно. Хто читає ,,Союз", тому впаде в очи, що там плюгавить ся людий лишень тих, котрі справді щось роблять поміж своїми людьми. ,,Союз" не видить куп лармоїдів, та лінюхів зі всіх станів, котрі лиш на то жиють, щоби з хлопа здерти та в кишеню сховати. Союз не видить тих насохитів народних, котрі ссуть соки з народу а для народу мають лиш погорду та посьмішки. Ви панове видите людий лишень тих, котрі суть при праці а не видите і не знаєте тих, котрі по кутах тулять ся та лиш чигають на гріш працюючого люду. Ви видите і знаєте тих людий, котрі для народу працюють а не хочете знати от хотьби такого сьвященика, котрого дитина говорить: ,,Чи не досить з вас, що мій тато до вас по руськи говорить! Чи хочете, щоби я ще до вас по баранячи говорив?"

Ви панови від ,,Союза" і ,,вільнодумці" маєте себе за безсторонних критиків а люди говорять, що ви на критиці не розумієтесь і єсьте собі тільки звичайними кирининками. Діла ваші суть доказом сего.

Хочете бути критиками — будьте ними, але критикуйте справедливо і безсторонно не маючи на увазі виключно тільки своїх презбитеріянських хлібодавців.

Не кричіть, зі своїми дописувателями, що ми гонимо нарід до Мексика. Се неправда! Нам обоятно, де перепровадить ся кольонізацію, чи в Мексику, чи в Канаді, чи в Люізіяні, але щоби лишень її перепроваджено. Ми не вибираємо місця народови, але се місце лишаємо йому до вибору.

Ми просили вас до участи в сій праці і взяли участь. За се вам ,,Спаси-Біг", бо відкрилисьте своє лице і показалисьте, о скілько вам добро народа лежить на серци, та переконалисьте нас, що ви вмієте добре лиш одно: ,,хрунькати".

Петро Кирилюк.

Із тайн природи.

I.

(Дальше).

Як усім відомо, то веселка появляє ся на небі тільки по дощи, то є тоді, коли воздух є пересичений вогкостю. Рівнож і про се кождий знає, що промінї сонця переходять крізь воду не так легко, як крізь воздух. Кажемо, що проміні сонця переходячи крізь воду, заломлюють ся. Се заломлюванє ся промінів сонця в краплях дощу у воздусї спричинює, що се сьвітло біле розділює ся і творить видний для нас образ, який називаємо веселкою (дугою). І тому єсли хтось говорить на якийсь білий предмет, що він є безбарвний, сей милить ся, бо властиве на білу краску складають ся усї знані нам барви. Властиво безбарвним є тільки кольор чорний, позаяк в ночи або в темній кімнаті усї предмети представляють ся нам чорно.

З того випливає одно питанє: як якийсь предмет через усуненє сьвітла змінить, а властиво стратить свою питому барву та коли барв без сонішного або штучного сьвітла абсолютно не можна розріжнити та коли пригадаємо собі ще спосіб, в який повстає веселка, то ми прийдемо до висновку, що барви не суть нічим иньшим, як тільки витвором сьвітла. І се твердженє є зовсїм правдиве. Але тут являє ся нове питанє: коли барви суть витвором сьвітла і приміром в сонішнім сьвітлі суть усї разом змішані, в наслідок чого робить ся се сьвітло білим, то в який спосіб се діє ся, що предмети, на які се сьвітло паде не суть білі, але представляють ся для нашого ока в незчисленній скількости усяких відтїнів. Щоб витовковати се явище, мусимо ще раз пригадати, в який спосіб повстає на небі веселка. Вона повстає в наслідок заломлюваня і відбитя сонїчних лучів в крапельках води у воздухах; виходить з того, що вода має ту прикмету, що може розділювати поодинокі барви, змішані в промінях сонця. Ту саму прикмету має кожде тіло на земли, з тою тільки ріжницею, що коли вода відбиває і заломлює всї барви, то иньші тіла перепускають крізь себе або відбивають одну або дві первісних барв; в наслідок того таке тіло, яке перепускає барви жовту і синю а відбиває червону, буде нам видавати ся червоним, а таке, що перепускає крізь себе червону, а відбиває жовту і синю, представить ся для нашого ока як зелене і т. п. Тіло, яке відбиває усї барви буде білим, а знов таке, яке перепускає або проглочує усї барви, буде чорним.

Тіла, що перепускають крізь себе усї сонїшні лучі, суть прозрачними, як пр. воздух, шкло і вода в меньших скількостях.

Веселий кутик.

Добре її так.

Чоловіче, таж у борщ
Перше впала муха.
Ти відай її вже з'їв
І позбавив духа.
Добре її так! — Бігме ну!
Най не буде ласа...
Вже то, жінко, кілька днїв
Я не кушав мяса...

Макогоненко.

Близько і далеко.

Пяниця: ,,Що за диво: з хати до коршми лише один крок; але з коршми до дому то треба цілу ніч пкандибати".

* * *

— Ґаздо (каже циган), а на що ви з комори все до хати переносите? А як би так, не дай Боже злодій до неї добув ся, та нічо в ній не найшов?! Скажіть же — чи не був би то сором і ганьба для такого господаря, як ви?

В суді.

До заросло чорного волоцюги каже судія:

Твоя совість мусить бути така чорна, як і твоя борода.

— Та, колиб так судити після бороди, то пан судія зовсім не мають совісти, бо не мають бороди — відрубав волоцюга.

Слушна причина.

Гість: — Чому ви уживаєте виключно зелізних горшків?

Ґаздиня: — (що любить ,,насварити" на свого мужа). Бо, бачите, глиняне виходить нам задорого.

Певна забезпека.

Мати: ,,А ви, гунцвоти; — на тоці, де стільки соломи — курите циґара?"

Хлопці: ,,Не бійте ся, мамуню; як солома займеть ся, то ми повтікаємо!"

Кацап і корова.

(Байка).

Ішов кацап дорогою,
І стрінув корову,
Вклонивсь її чемно і начав,
До неї промову:

,,Ізвinitе-ко баріня,
Ви-лі мать Рассея?...
Я ґаліцко-русскій ґерой
Вашая надея...

Вивєшал-бим украіньцоф,
Праклятих, єй Богу!
Тольки ку етому делу,
Надо денеґ много...

У меня нєт ні копейкі,
Нічево піть, кушать,
Патому нужно о деньгі,
Мнє Вас упрашівать."

А корова витріщила,
На кацапа очи,
Бо не могла догдупатись,
Чого біда хоче.

Але в скорі зміркувалась,
Й каже: ,,Підстав жмені!
Тільки не числи тих грошей,
Лиш ховай в кишені!"...

І обернувшись до нього,
Задом свого тіла,
Зложила, у його руки,
Все, що колись з'їла...

Кацап лакомий на гроші,
Наче сам чорт в пеклі,
Думав, що то сьвіжі рублї,
Бо ще мягкі й теплі...

І урадований побіг
Напитись горівки
Вийшов в корчму і бадьорно,
Каже до жидівки:

,,Слиш єврейка, дай ка водмі,
І что нібудь кушать,
Здєсь в кармане много денеґ,
Будьом разплачівать".

Но жидівка поглянувши,
На карман юноші,
,,Ни — каже — як хочеш пити,
Давай в перед гроші!"

Кацап всьміхнувсь іронічно,
І каже: ,,Вотьо равно!"
Встромив руку до кармана,
І витягнув... січку...

Шершень.

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи":

	цнт.
Америка	15
Ангел та пустельник і т. і.	15
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
В Старім і Новім краю	25
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7 6	15
Дещо з історії православної місії в Америці	10
Дещо про зьвірята	30
Дві левади і т. п. С. 5	15
Дорога любови, то Божа дорога, С. 6	15
Еміґран	15
Жовнір	10
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питанє	15
Зуб за зуб	10
Історія Руси з образками	10
Капітал і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	$2
Образки і загадки	10
Оповіданя	15
Про відступників від рос. православія	10
Про нутро землї	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Псалтир	$1
Розмова Поляка з Русином	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповіданя	15
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Унія в Америцї	20
Хто з чого жиє	15
Які то є люди на землї, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-анґлїйский тлумач	60
Польско-анґлїйский тлумач	60

Молитвенники в красній оправі.

Бог Надежда моя	$2.50
Хлїб душі	2.50
Друг Душі	1.50
Друг Душі (в звич. опр.)	.75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30

Також можна дістати:

Книжочки колекторські церковні	10
Книжочки Братскі	10
Метрики хрещеня	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Поминик померших душ	10

Пишіть на адресу:
Swoboda,
184 Hudson St., New York.